

Nye programmer til planlægning og opfølgning på kvægbrug

På kvægbrug erstatter NorFor og DMS nu BEDRIFTSLØSNING. Skiftet betyder også en lettere hverdag for planteavls- og driftsøkonomikonsulenter.

Planlægning og opfølgning på kvægbrug foregår nu i Dairy Management System (DMS), der er bedriftsløsnings afløser. DMS består af flere programpakker, og en afgørende forskel mellem DMS og bedriftsløsning er, at DMS tager udgangspunkt i fodervurderingssystemet NorFor. DMS indeholder endvidere en række tekniske løsninger, der gør arbejdsprocesserne ved planlægning og opfølgning på kvægbrug langt smidigere end det var muligt i bedriftsløsning.

bedriftsløsning var designet til at håndtere den enkelte besætning. DMS arbejder med en bedrift (CVR nummer), som kan opdeles i forskellige driftsenheder. Driftsenhederne defineres selvstændigt på den enkelte bedrift, ud fra hvad der giver mening.

DMS opfylder følgende:

- Det er brugervenligt
- Det understøtter samarbejdet mellem landmand og konsulent
- Data genbruges, så landmanden kun skal levere et sted
- Det bruges tværfagligt
- Dækningsbidrag er det samme, uanset om det er beregnet i Ø90 eller DMS.

Visionen for DMS er at programmet anvendes på hovedparten af danske kvægbrug.

DMS består af tre programpakker - en til foderstyring, en til produktionsstyring og kritiske målepunkter (KMP). Hver programpakke indeholder flere programmoduler.

DMS

Figur 1. Program moduler i DMS

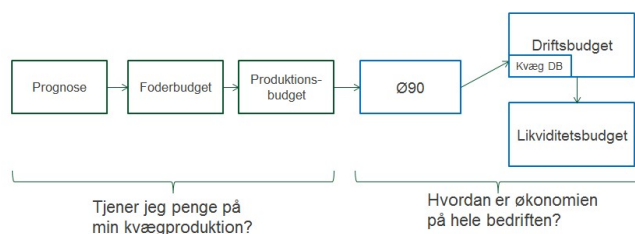
I den efterfølgende tekst gives en kort gennemgang af grundprincipperne i de enkelte programmoduler i DMS.

Programmoduler i DMS

Planlægning

I DMS kan der udarbejdes foderplaner og foderkontroller. Mest interessant for driftsøkonomi er produktionsbudgettet, der kan overføres til en postkasse og derefter importeres direkte i Ø90 budget, med månedsvise omsætning og besætningsbeholdning. Processen i udarbejdelsen af et budget er skitseret i figur 2.

Grundlaget for produktionsbudgettet er en prognose og et foderbudget. Skillelinjen mellem produktion og likviditet er helt klar. I DMS arbejdes der kun med produktion, og når der skal regnes på likviditet, sker det i Ø90.

Figur 2. Skematisk tegning af hvordan produktionsbudgettet kan indgå i hhv. driftsbudget og likviditetsbudget.

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

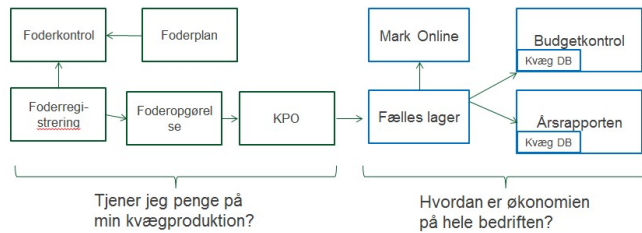
Prognosen er en fremskrivning af besætningsomsætning og mælkeproduktion. Den kan beregnes 6 måneder bagud og 5 år frem i tid. Hvis prognosen til budgettet skal gå bagud i tid, arbejdes der med realiserede tal.

På baggrund af prognosen udarbejdes et foderbudget, hvor periodens behov for kraftfoder og grovfoder beregnes, og planteavlskonsulenten får datagrundlag for at planlægge markplanen efter besætningens behov.

Prognosen kan også laves som en erstatningsopgørelse, hvor det realiserede bliver nulstillet. Erstatningsopgørelsen kan bruges, hvis vi vil kende påvirkningen af en negativ hændelse i besætningen.

Opfølgning

I DMS kan der udarbejdes en produktionsopfølgning for kvægbruget, en Kort Periodisk Opgørelse (KPO). KPO bliver udarbejdet på baggrund af foderregistreringer på bedriften og konteringer i Ø90, som automatisk bliver overført. Dvs. at alt grov- og kraftfoder afstemmes. Arbejdsprocessen i KPO er skitseret i figur 3.

Figur 3. Skematisk tegning af, hvordan KPO kan indgå i budgetopfølgning og/eller årsrapport.

Målet med KPO'en er at komme helt tæt på effektiviteten, og den dertil hørende økonomi på DB niveau, i kvægproduktionen hvert kvartal. KPO'en går et skridt dybere i produktionen og er et supplement til den budgetopfølgning, som bliver udarbejdet for hele bedriften på driftsøkonomi. DB i KPO for kvægproduktionen og DB i Ø90 er beregnet ud fra samme principper.

I DMS udskrives en rapport over realiserede økonomiske og tekniske nøgletal sat op imod det budgetterede. Desuden bliver resultatet benchmarket med sammenlignelige besætninger, hvilket giver en unik mulighed for at finde indsatsområder for kvægproduktionen.

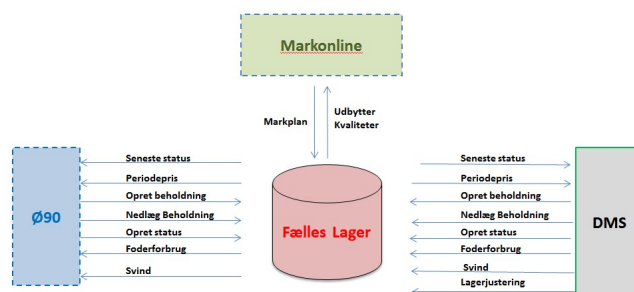
Lager

Lager er navnet på modulet til administration af den fysiske omsætning af varer på bedriften. Samtidig kan Lager anvendes som grundlag for at afstemme forbrug og omkostninger mv.

Målet med modulet Lager er, at:

- Beholdninger kun registreres ét sted
- Udveksling af data på tværs af fagområder sker ét sted
- Få opgørelser på nettoudbytte ved grovfoder
- Få overblik og statusopgørelser over indkøbte fodermidler og grovfoder.

Pt. er det kun DMS, der har adgang til Lager. På sigt vil der være mulighed for, at planteavlskonsulenten og økonomikonsulenten kan trække oplysninger ud og bidrage med oplysninger til lageret via hhv. Mark Online og Ø90. Planteavl vil komme til at hente oplysninger om kvaliteter og udbytte af grovfoderet. På økonomi vil det være interessant at hente oplysninger om besætningens DB, nøgletal og status på beholdninger og forbrug i perioder. I figur 4 er der en oversigt over, hvordan Lager modtager og afgiver informationer.

Figur 4. Sådan modtager og afgiver Lager informationer fra både DMS, Mark Online og Ø90.

Udbytteregistrering og statusbeholdning

Opmåling af udbytte og beholdninger sker nu med FEN som enhed. I regnskabet vil benævnelsen stadig være noteret som FE (foderenhed), men i lighed med DMS er det nu også FEN der anvendes som den egentlige enhed ved opmåling og registrering.

I regnskabet vil det betyde, at primobeholdningen 2012 er opgjort i FE og ultimobeholdningen i FEN.

Der er IKKE nogen grund til at ændre i regnskabs primobeholdning af grovfoder, men der bør oplyses, at enheden, som beholdningen opgøres i, har ændret sig.

I budgetkalkulerne er de forventede udbytte opgjort i FEN. Hvis man undrer sig over, hvorfor udbytte niveauet for slætgræs ikke har flyttet sig, skyldes det, at udbyttet i FE skulle have været hævet, og efterfølgende sænket for at passe til FEN. Det forventede udbytte i kalkulerne blev således flyttet lige langt frem og tilbage.

Kritiske målepunkter (KMP)

Kritiske målepunkter er det nyeste modul. KMP er opfølgning på den daglige pasning af besætningen. Målgruppen er primært mælkeproducenter, da KMP giver hurtige svar på, om produktionen er som forventet.

KMP giver et overblik over udviklingen inden for den seneste uge eller siden den seneste måling. På den måde kan der let følges op på nøgletallenes udvikling.

I KMP kan kvægbrugeren lave målsætninger inden for mælkeproduktion, reproduktion, sundhed og fodring. Nøgletallenes alarmgrænser sættes besætningsspecifikt. På forsiden fås overblikket med røde og grønne markeringer alt efter status, og ved at klikke på det enkelte nøgletal fås detaljerede oplysninger.

NorFor – et nyt system til fodervurdering

NorFor er et moderne fodervurderingssystem, der er baseret på den sidste nye viden om foder og fodring af kvæg. I Danmark bruges NorFor nu i mere end halvdelen af alle malkekvægbesætninger, og systemet er det mest anvendte fodervurderingssystem i Skandinavien. Det er derfor tid at forlade den gamle foderenhed og gå helt over til NorFor.

NorFor anvender energiværdien Netto Energi til Laktation, der udtrykkes i Mega Joule (MJ) og bruges ved foderplanlægning og -kontrol. Når man laver en foderplan eller en foderkontrol i NorFor, er det hele foderrationen, der vurderes, og ikke det enkelte fodermiddel. Det skyldes, at værdien af de enkelte fodermidler afhænger af blandt andet rationens sammensætning og foderniveauet. Det er samtidig grunden til, at NorFor er et bedre fodervurderingssystem end det gamle system.

Men når man handler med foder, og når man skal opgøre økonomien i grovfoderproduktionen, har man brug for en fast enhed for at kunne fastsætte en pris. Derfor beregner NorFor også en standard foderværdi på de enkelte fodermidler ud fra en standard foderration. Denne standard foderværdi kaldes NEL20, fordi den er beregnet ved et foderniveau på 20 kg tørstof pr. ko pr. dag. Enheden for NEL20 er MJ pr. kg tørstof.

Sådan beregnes en NorFor foderenhed

NorFor beregner standardenergiværdien af foderet som NEL20 (MJ/kg tørstof). Men for at lette sammenhængen over til Økonomi- og PlanteIT-systemerne og for at have en enhed, som er tæt på den enhed, vi er vant til, beregnes der også en NorFor foderenhed (FEN) ved at dividere NEL20 med 7,43:

$$\text{FEN pr. kg tørstof} = \frac{\text{NEL20 (MJ/kg tørstof)}}{7,43 \text{ (MJ/FEN)}}$$

Faktoren 7,43 er valgt, fordi den nye NorFor foderenhed (FEN) derved i gennemsnit af alle grovfodermidler svarer til den gamle foderenhed (FE).

Her bruges NorFor foderenheden

NorFor foderenheden skal bruges til:

- Udbytteopgørelse af grovfoder
- Beholdnings- og periodeopgørelse af grovfoder
- Prisfastsættelse af grovfoder

I DMS vises FEN i fodermiddeltabellen, foderbudgettet og i produktionsbudgettet. Enkelte steder i DMS står der ved en fejl FE og ikke FEN, men alle steder er enheden FEN. Det eneste sted, hvor den gamle foderenhed fremgår, er i fodermiddeltabellen, hvor der vises FE/kg tørstof, alle andre steder er det FEN, uanset at der står FE.

Hvis du vil vide mere

Der er en DMS-ekspert på alle rådgivningscentre med kvægrådgivning. Her kan du få yderligere information og hjælp til at optimere det tværfaglige arbejde omkring kvægbedriften med udgangspunkt i mulighederne i DMS.